

حزب چپ ایران بی‌اعتنایی به زبان‌های مادری را محکوم می‌کند!

گروه کار ملی - قومی حزب چپ ایران

مجلس شورای اسلامی روز چهارشنبه ۸ اسفند، طرح کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس شورای اسلامی درباره، طرح تدریس ادبیات زبان‌های قومی و محلی در مدارس کشور را در دستور کار مجلس قرار داد. بعد از صحبت چند نماینده در موافقت و مخالفت آن، با ۱۰۴ رای موافق، ۱۳۰ رای مخالف، ۵ رای ممتنع از ۲۴۶ نماینده حاضر با کلیات آن مخالفت کرد.

حکومت جمهوری اسلامی و نهاد قانون‌گذاری آن یک‌بار دیگر نشان داد که به مطالبات دموکراتیک حدود نصف مردم ایران که زبان مادری آن‌ها غیر از زبان فارسی است بی‌توجه و بی‌اعتناء است.

ترس از آزادی زبان‌های مادری موجود در ایران، ترس از احراز هویت ملی گویشوران آن زبان‌ها و ترس از خدشه وارد شدن به اتوریته زبان فارسی در کشور می‌باشد. مخالفان تدریس زبان مادری که صد سال آزرگار است با نحیف نگهداشتن زبان‌های گوناگون رایج در ایران، تمام امکانات خود را صرف زبان «رسمی» کرده‌اند، ترس آن دارند که سیاست آسیمیلیسیون آن‌ها نقش بر آب شود. تصویب نشدن چنین طرحی، نشان می‌دهد که رژیم در برخورد با قوانین مصوب خود نیز از هیچ گشاده دستی برخوردار نیست.

تأمل در آرا فوق نشان می‌دهد که مخالفت با طرح مسائل ملی و زبانی در مجلس حائز اکثریت بسیار شکننده‌ای است که نشانگر بازتاب وجود این مطالبه‌گری در بدنه اجتماعی و انعکاس آن در رای نمایندگان است. افزون بر این استدلال موافقین طرح در اهمیت زبان مادری برجسته‌ترین حلقه واسط بین اپوزیسیون - مردم و مردم - نمایندگان می‌باشد و این کم چیزی نیست!

سال‌هاست که فریاد فعالین حرکت ملی - زبانی ملت‌ها و اقوام گوناگون ساکن ایران بلندست. آن‌ها از اجحافات فرهنگی که در جامعه ما، در حق نیمی از مردم ایران اعمال می‌شود، به تنگ آمده‌اند. این مردمان رسماً نمی‌توانند از مزایای ملی - زبانی خود استفاده لازم را ببرند. زیرا زبان آن‌ها، زبان آموزش نیست و این خیل عظیم مردم در یادگیری و آموزش از هیچ امکاناتی برخوردار نیستند.

طبق اصل ۱۵ قانون اساسی، «زبان رسمی کشور زبان فارسی است ولی تدریس زبان‌های قومی و محلی در مدارس کشور آزاد است.»

سال‌هاست که برای اجرای این اصل ساده و در عین حال ناقص بین حاکمیت اسلامی و مردمان مناطق ملی در سراسر ایران کشمکش و درگیری است.

ایران کشوری است با تنوع ملی و قومی بسیار که در آن مردم گوناگونی زندگی می‌کنند که به زبان‌های بلوچی، ترکی آذربایجانی، ترکی ترکمنی، فارسی، عربی تکلم می‌کنند.

متأسفانه از دوره رضاشاه، یک سیستم افراطی ناسیونالیستی فارسی محور بر حیات فرهنگی کشور ما غالب شده است. این سیستم با هیچ انگاشتن گویشوران سایر زبان‌ها، آن‌ها را از آموزش علمی و رسمی زبان خود محروم کرده است. مردم غیر فارسی زبان در دوره یک‌صد ساله اخیر همواره با چنین اجحاف زبانی و فرهنگی به مبارزه پرداخته و دمی از آن فروگذار نکرده‌اند. حکومت‌های دموکرات آذربایجان و کردستان در سال‌های ۲۵-۱۳۲۴ تنها شکل موفقیت‌آمیز و تجسم عینی این خواسته‌ها بودند. بعد از انقلاب هم حوادثی که در بین کردها، ترکمن‌ها، عرب‌ها و آذربایجانی‌ها رخ داد، تنها گوشه‌ای از تلاش‌های گوناگون برای احقاق حقوق ملی قومی بود. مطالبات ملی قومی، جزء خواسته‌های دموکراتیک مردم و یکی از ستون‌های آن است.

صحبتهای موافق و مخالف نمایندگان نشان می‌دهد که موافقین آزادی زبان‌های مادری به اهمیت زبان مادری، تنوع آن‌ها، وسیله ارتباطی بودنشان، داشتن پتانسیل قوی برای اشاعه فرهنگ و هستی فرهنگی گروه‌های مختلف زبانی اشاره داشتند؛ و این خود گویای نزدیکی فکری آنان با کسانی است که عمری برای این مطالبات و اهمیت زبان مادری مبارزه کرده‌اند. صحبت‌های مخالفین بیشتر بازی با کلمات و اتهامات ناروا به زبان‌های مادری از جمله امنیتی دانستن آن‌ها، سوء استفاده همسایگان مغرض، مشکل اجرایی کردن این طرح به جهت تعدد زبان‌های مادری، عدم وجود کادر آموزشی مناسب و... بود. که همه آن‌ها با امکانات حتی امروزی قابل رفع است.

طرح ارائه شده به مجلس اگر چه طرحی ناقص و محدود بود و تنها ۲ ساعت آموزش زبان مادری را پیشنهاد داده اما جنجال و هیاهوی بزرگی در مجلس به راه انداخت و با مخالفت اکثریت مجلس روبرو شد. یعنی در همین حد هم برای این موضوع پذیرش وجود ندارد.

حال آن‌که جنبش موجود در میان ساکنان مناطق مختلف ایران بسیار پیشرفته تر، رشد یافته تر و قوی تر از آن است که خود را در چنین چهارچوب‌های تنگی محدود کند. خواست گویشوران زبان‌های مختلف در ایران ارتقای زبان‌های خود تا سطح زبان آموزشی این زبان‌ها در کنار زبان فارسی است.

مخالفت مجلس با طرح تدریس زبان‌های مادری تنها می‌تواند تلاشی برای تحمیل سیاست یکسان‌سازی زبانی باشد، اما حقیقت این است که نمی‌توان زبان‌ها و فرهنگ‌ها را با رأی‌گیری و سرکوب از میان برد. اعتراض‌ها، مقاومت‌ها و جنبش‌های فرهنگی برای آزادی زبان‌های مادری، نه تنها با چنین تصمیم‌هایی از حیات اجتماعی و فرهنگی مردم حذف نمی‌شوند، بلکه مردم را به برای احقاق حقوق زبانی خود و مبارزه با تبعیض و تمرکزگرایی مصمم تر می‌کنند.

حزب چپ ایران بی‌اعتنایی جمهوری اسلامی به زبان‌های مادری موجود در جغرافیای ایران را محکوم می‌کند.

گروه کار ملی قومی حزب چپ ایران

شنبه ۱۱ اسفند ۱۴۰۳ (۱ مارس ۲۰۲۵)

• چاپ

Source URL: <https://bepish.org/node/11919>